

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL DE INTEGRITATE

RECOMANDARE Nr. 3
din 15 februarie 2021

Chișinău

privind unele aspecte ale activității Inspectoratului de Integritate, în special în coraport cu aleșii locali din autoritățile administrației publice locale

În temeiul art. 12 alin. (8) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* și pct. 12 alin (8), pct. 50 al *Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate*,

Audiind raportul prezentat de S. Ostaf și V. Rusu, membrii Consiliului de Integritate (*Anexa nr.1*), Consiliul de Integritate **RECOMANDĂ** subdiviziunilor specializate ale Autorității Naționale de Integritate și Inspectoratului de Integritate:

1. Studierea practicii de evaluare a riscurilor și factorilor de integritate din perspectiva impactului subiecților și domeniilor de integritate și acțiunilor acestora, elaborarea abordărilor metodologice respective pentru a direcționa utilizarea strategică și bazată pe criteriile de risc și de interes public a resurselor limitate de control. Proiectul ghidului sau indicațiilor metodologice se va discuta în cadrul unei ședințe a Consiliului de Integritate.
2. Studierea și unificarea practicilor administrative și finalităților (inclusiv practica judiciară aferentă) de control al regimului de integritate în vederea determinării cauzelor eventualelor inconsistente (la inițierea scopului controlului și la adoptarea deciziilor), prezentând concluziile și rezultatele relevante Consiliului de Integritate.
3. Studierea practicii internaționale privind promovarea transparenței și accesibilității deciziilor de constatare și propunerea măsurilor administrative și tehnice pentru îmbunătățirea acestora.
4. În cooperare cu specialiștii și cercurile științifice din domeniu se vor întreprinde acțiuni privind perfecționarea legislației în domeniul integrității în ceea ce privește individualizarea, previzibilitatea și unificarea răspunderii juridice în domeniul integrității, ținând cont de specificul localităților mici.

5. Studiarea practicii administrative în ceea ce privește aplicarea justă și nediscriminatorie a legislației în domeniul incompatibilităților și a conflictului de interese, inclusiv asigurarea posibilității aplicării uniforme a unei sau altei forme de răspundere juridică, reieșind și din principiului caracterului faptei și individualizării răspunderii pentru încălcarea legislației, precum și specificul local (în special localitățile mici din sectorul rural).
6. Consolidarea măsurilor de prevenire, instruire, reacționare operativă (examinarea posibilității creării unui Call Centru de suport) în domeniul integrității, soluționării operative a conflictelor de interese, în special la nivel local.
7. Evaluarea ex-post a activităților de prevenire și de control al regimului de integritate în raport cu administrația publică locală, inclusiv reacționare promptă și soluționare chiar de la etapa incipientă a unui potențial conflict de interese.
8. Recomandările ar urma să fie incluse în planurile de activitate și strategiile instituționale ale Autorității, precum și în informația prezentată în raportul anual de activitate a Autorității Naționale de Integritate.

PREȘEDINTELE ȘEDINȚEI

Mariana TIMOTIN

Raportul privind examinarea prezentată de S. Ostaf și V. Rusu, membrii Consiliului de Integritate, discutată în ședința din 21.12.2020

Chestiunea nr.1. Continuarea dezbaterilor pe marginea chestiunii activității Inspectoratului de Integritate în coraport cu aleșii locali din Autoritățile publice locale¹

Audiind reprezentantul Inspectoratului de Integritate (la chestiunea nr. 1), reprezentantul ANI (la chestiunea nr. 4 – proiect de regulament privind evaluarea calității controalelor efectuate și a actelor întocmite de către inspectorii de integritate):

1. Constatări

1.1 Realizarea controlului regimului de integritate se efectuează în baza sesizărilor, la întrebarea dacă există un sistem de evaluare a riscurilor și evaluărilor de integritate nu a fost oferit vreun răspuns. Totodată, monitorizarea activității Inspectoratului de Integritate atestă (a se vedea analiza sumară prezentată de S.Ostaf, 2018-oct.2020, peste 200 de acte) 54% de controale vizează reprezentanții aleșilor locali (consilieri, primari).

1.2 Practica administrativă de constatare este evaluată diferit de reprezentantul Inspectoratului de Integritate ANI și de reprezentantul ANI, primul referindu-se la practica de cel puțin două perechi de ochi, pe când ultimul se referă la unele inadvertențe. Membrii Consiliului invocă existența căilor de contencios și de contravenție administrativă separate și desfășurate concomitent în raport cu subiecții declarării. Explicarea reprezentantului Inspectoratului de Integritate nu infirmă procedurile concomitente în virtutea hotărârii Curții Constituționale. Eforturile de omogenizare a finalităților de control al integrității depinde și de hotărârile judiciare pe aceste cauze nu sunt aparent realizate.

1.3 Accesibilitatea deciziilor și actelor de control pentru subiecții de control. Lectura comparată a paginii web ANI <https://www.ani.md/ro/acte-constatare> și ANI România <https://www.integritate.eu/Comunicate.aspx?Action=1&NewsId=3028&M=NewsV2&PID=20> oferă un exemplu în favoarea clarității deciziilor și caracterul informativ și educativ sporit pentru ultima. Reprezentanții autorităților nu s-au expus pe marginea celor prezentate.

1.4. Reprezentanții APL necesită mai multe instruirii și suport deoarece au un mandat limitat (de 4 ani), respectiv vin persoane noi care nu sunt familiarizate cu rigorile legislației din domeniul integrității, iar servicii de suport (juridic, etc.), în special în localitățile rurale, nu există (inclusiv datorită resurselor limitate).

1.5. Au fost depistate diferite situații când Inspectoratul de Integritate și ANI nu acționează în scopul asigurării previzibilității (securității juridice) și prevenirii încălcărilor dar, dimpotrivă, pun accentul pe activitatea punitivă (de sancționare) precum și aplicare defavorabilă a prevederilor legale.

2. Recomandări

2.1 Inspectoratul de Integritate și ANI vor studia practica de evaluare a riscurilor și factorilor de integrate din perspectiva impactului subiecților și domeniilor de integritate și acțiunilor acestora, vor elabora abordări metodologice respective pentru a direcționa utilizarea strategică și bazată pe criteriile de interes public a resurselor limitate de control. Proiectul

¹ [LP768/2000 \(legis.md\) \(art.7 \(1\)\)](#), [LP436/2006 \(legis.md\) \(art.84\)](#).

ghidului sau indicațiilor metodologice se va discuta în cadrul unei ședințe a Consiliului de Integritate.

2.2 Inspectoratul de Integritate și ANI vor studia practica administrativă și finalitățile (inclusiv practica judiciară aferentă) practicii de control în vederea determinării cauzelor eventualelor inconsistente în practica administrativă și în finalitățile judiciare contrarie, prezentând concluziile relevante Consiliului de Integritate.

2.3 Inspectoratul de Integritate și ANI vor studia practica de accesibilitate internațională și vor propune măsuri practice de realizare a accesibilității actelor adoptate.

2.4. ANI împreună cu structurile din domeniu și cercurile științifice trebuie să întreprindă acțiuni privind perfecționarea legislației în domeniul integrității în ceea ce privește individualizarea, previzibilitatea și integritatea răspunderii juridice în domeniul integrității.

2.5. Este necesar de unificat practica structurilor ANI în ceea ce privește aplicarea justă și nediscriminatorie a legislației în domeniul incompatibilităților și a conflictului de interese, în special la nivel local. De asemenea, asigurarea posibilității aplicării uniforme a unei sau altei forme de răspundere juridică, reieșind și din principiului caracterului faptei și individualizării răspunderii pentru încălcarea legislației.

2.6. Este necesar de pus accentul pe mijloace de prevenire, inclusiv reacționare promptă și soluționare chiar de la etapa incipientă a unui potențial conflict de interese, mai ales la nivel local.